

Näytteitä Inkerin murteista

K o p r i n a n Iisaron ja Siiverskan kylistä

Tässä julkaistavat kielennäytteet ovat Koprinan eteläkylistä, läheltä kielirajaa. Numerot 1—10 ovat Iisaron kylän murretta, ja ne on puhunut Viktor Jaarinen, synt. 29. 9. 1887 Iisarossa, jossa enimmäkseen myös asunut aina toiseen maailmansotaan asti. Numerot 11—20 on puhunut hänen vaimonsa Mari Jaarinen, synt. 18. 2. 1896 läheisessä Siiverskan kylässä, josta sitten muuttanut miehensä kylään Iisaroon. Iisaron ja Siiverskan kylien murteiden väliset eroavuudet ovat hyvin vähäiset (esim. Iisarossa *ihminen, vɛŋ gelkkā* 'vedän kelkkaa' mutta Siiverskassa: *ihmenen, viäŋ gelkkā*). Samaa murretta kuin Iisarossa ja Siiverskassa puhutaan vielä ainakin Läsämäessä ja Tihkovitsassa, mutta esim. jo Vopsissa ja Valasniekan kylässä (joista olen tehnyt muistiinpanoja) murre jonkin verran muuttuu.

Iisaron ja Siiverskan murre on savakkomurretta. Koska aikomukseni on myöhemmin esitellä tarkemmin savakkomurteiden yhteisiä piirteitä, mainitsen tässä vain Iisaron ja Siiverskan murteen huomattavimmat *e r i k o i s u u d e t*:

1. *ie, uo, üö*-diftongit ovat avartuneet niin että ne kuuluvat jokseenkin selvästi *ia, iä, ua, üä*, esim. *lopem biäñi* 'peräti pieniä', *liäviŋgä* 'lampaan liemen-villat', *kärme vet itsēsen gahkarā* 'käppyrään', *ilm ol liävistänt* 'tuuli on heikentynyt', *pūsniakka* 'leskelle tullut, puusniekka', *perrēmiäs* 'isäntä', *uksem bianat, hiakkakenne* (puhe on ylävästä pellostä), *tuap ütisi ko harakka säkättä, juaksis* 'juovuksissa', pn. *ruakasuan jñitüt*; vieläpä: *ei tiä* 'ei tee', *iäs* 'edessä', *puatti* 'pudottiin', *piätti* 'pidettiin'. Avartumisaluetta ovat myös esim. Tihkovitsan ja Läsämäen murteet (mutta ei enää esim. Vopsin eikä Valasniekan murre).

2. *ā, ä*-vokaalit (alkuperäiset ja myöhäsyntyiset) ovat säilyneet myös ensi tavussa eivätkä diftongiutuneet (>*oa, ua, eä, iä*) niinkuin yleensä muissa savakkomurteissa. Esim. *hāvikko, vāpukka* 'vadelma', *pārma pöräjä, hänen māsen* 'hänen maansa', *tārpüttü* 'olutpytty', *rān helmi* 'varstan klupu', *jājetti, tāheharŋo* 'lantahanko', *sāje*, (*pata:*) *pān*, (*rako:*) *avajā ukser rāvon auk, nälamiäs* 'vaimon veli', *kukkopā* 'kukkupää, kukkuroillaan', *rattāt om bihal rätsällä* (so. jätetty huolimattomasti), (*näkö* 'kasvot':) *nāvön, käjellä* 'kädellään', (*mäk:*) *mājes*. Jo esim. Koprinan Valasniekan kylässä on *oa, ea* (esim. *koatoit* 'kaatoivat', *peätä*).

Teksteissä on joitakin Suomesta myöhään tulleita sanoja (ehkä esim. seuraavat: *vähävaranen, tofistā, koti-ikävä, tervellist* 'terveellistä', *jälkembäin* 'jälkeenpäin', *ülensä* 'yleensä'). Suomalaista väestöä on nim. tullut näillekin Inkerin seuduille aina ensimmäiseen maailmansotaan asti, esim. 70—80 vuotta sitten työläisiksi Družnaja-Gorkan lasitehtaaseen. Myös luterilainen kirkko on välittänyt joitakin lainoja yleissuomesta (esim. sellaisenkin muodon kuin *jumalam belvos* 'pelossa').

Seuraavat kielennäytteet ovat valikoima niistä magnetofonitallenteista, joita Viktor ja Mari Jaarinen ovat vuosina 1950—51 puhuneet. Selvyiden vuoksi kielennäytteitä julkaistessa on käytetty lainausmerkkejä ja joskus kysymysmerkkiäkin. Omat kysymykseni ovat kursivoimatta ja niiden edessä on ajatusviiva.

1. Haudantakainen häissä

ü·hes Vennäin gü·läs¹ ol' ka·ks to·veřitsä | ja si·tten sannoit ke·skennä jot ku·ka kävvi e·nsimäiseks na·imä ni si·tä oñ gutsuttava hä·ihen | ja to·ine sa·nnō | a· ko sattū ku·alemä | nüst to·ine | nū se·m pittä männä mo·kiloil² ja kutsū hä·ihen | ja ü·ks nüst to·veřitsoist ku·al' | mä·n sīnt a·ikā | ja ü·ks toveřitsa kä·ikī na·imä | ja u·nexχuttiki sen gu·allēn do·veřitsan jot si·tä oñ gutsuttava hä·ihen | ja si·tten se . . . | ku· hūä tullit vi·hilt | i·stuit jo vihkpö·üväs sīn | ja se to·veřitsa . . | to·veřitsa mu·išt' jot hä·nen do·veřitsä | hä· ei käünt ku·tsumas hänt hä·ihen | hä· jätti mo·rsiam pöüvvan Dā· | ja hä·vāk ka·ik jäivät i·stumä ja hä· juaks mo·kiloil ja sa·no jot | »to·veř | tu·les nü·t hä·ihem mi·ul ovat hä·t» | toveř no·uś va·n ja . . . | tu·l | kuin o·ñgī rū·mīn nu·tut pä·l ja sa·nnō sil to·veřil | »tj·jätkö mitä toveř?» | »ka mi·tä?» | »miä tu·ppā en tu·le | pane po·rstuvā stu·al³ | stu·alim bāl tua mu·ltā | ja tu·a mi·ul kü·lmä sta·kana ve·ttä kä·ttē | ja mi·ä käün siäl i·stumä ja ka·tsoñ gu· tüä ta·ñsitto ja vi·ätättö hä·itä» | ja se to·veřitsa sellaine de·kkī ja ka·ik sen gü·läv vä·k | ja i·sä ja ä·it' ja sen si·sot ja ve·ikot | ka·ik tu·ñsūt jot se· o·l he·im bo·ika | ja ku· kü·ssüit ühtē pö·ütä hä· ei mä·nt | ku·ka juaks pa·kkō ku·ka mi·hiñgī | mut se e·lävä to·veřitsa sa·no jot »elkä pe·lätkö | ei hä· äi·ä ke·llē mi·ttä» | ja si·tten . . . | hä· i·stu sī·ñ guñis ne hä·t käivät lo·ppumä | ja si·t hä· sano to·veřitsallē jot | »mä·nnä nü·t mi·nnū sāt·tamä | sinne mo·kiloihem mist miä tu·liñgī» | ja ku· mä·nnūt ni se | ku·allut toveřitsa män ha·utä ja sano e·läväl toveřitsal jot »tu·les nü·t mi·ul häihen | mi·ul ja⁴ ovat hä·t» | ja se· ko mä·n | ha·uvvam bo·hjā män sen gu·allēn do·veřitsan jä·lest | si·äl ol' hä·t | ja ne siäl hä·t mänñūt ü·mbär ři·ñgī⁵ pa·ritta·in | tü·töt ja po·jat | ja sen e·lävän do·veřim mi·äl tek ja· männä ü·mbär ři·ñgī | tü·töñ ga·ns | ku·allut to·veř sano et »e·lä mä·ne» sano to·veř sano . . . | »siä ka·uvva vi·vüt» | ja se si·ñis ki·usaś kuñis se to·veř hänel la·sk mä·nemä | ja hä· kui mä·n ke·rra ü·mbär ři·ñgī sī·n sīn män sa·ta vu·atta | ja hä· ko·lt ke·rtä män ü·mbär ři·ñgī sī·n män ko·ltsattä vu·atta | ja si·tten se ku·allut toveř sano »nü·t miä lähen sinnū sāt·tamä po·is» | ja hä· män sāt·tamä po·ikkē | ko· tul mā·l | siält ha·uvvast | se e·lävä to·veř | ja e·nnä ei olt sitä ki·rkkökā | jot ol' ki·rkkō tehtü ü·ś | e·nnä ei olt sitä ki·rkkökā ni ol' to·ine ki·rkkō tehtü si·jal | ja si·t kö häm män pa·pil | ja kü·sü | pa·pil ol me·r·kittü se·llanen ta·paus jot sī·nt pa·ppi ko ka·tso ki·rkoñgī·rjast | sīnt ol' ko·ltsattä vu·atta mä·nt | ja si·t ko pa·ppi ko . . . | hä· pa·pil ko . . . | pa·ppi ko hänel sa·no sī·nt ko·ltsattä vu·atta mä·n | ni si·t se e·lävä po·ika hä·viś papin si·lmihen | ja sī·hel lo·ppu ta·rina.

— Missä te olette tämän tarinan kuullut?

tä·n miä oleñ gült a·rmijas.

Selityksiä: 1. *Vennäin gü·läs*, sen rinnalla sanotaan: *Velläseñ gü·läs* (niinkuin laajalti Inkerissä, vielä Soikkolassakin: *vellain* 'venäläinen'). — 2. *mokila* 'hautausmaa', vrt. ven. *mogila*. — 3. *stual* 'tuoli' (inkeroismurt. *stōli* Viistinä). — 4. *ja* 'myös', näin on yleensä Inkerissä (inkeroismurteissa

jä 'myös', esim. Viistinässä ja Loassa). — 5. *ümbär ringi* 'ympäri', vrt. viron *ümberringi*.

2. Mies joka ymmärsi kaikki kielet

ol ri·käs he·rra ja ro·uvva | ja he·rra ol o·hvetni·akka¹ | si·llä ol ka·ks ko·irä | o·hvetniakkako·irä | ja se lä·ks o·hvattä² | se· otti ko·irat ke·rallē | ja e·västä ja lä·ks ka·heks ü·äks | ro·uvva jäi ko·tti | ja ko ne mä·nūt pro·ssikkä³ mü·äten | kä·rme sattū va·stā ja om pi·stūs | se·isō ko ke·ppi | o·hvetniakka otti pü·ssün ja tahto a·mpū kä·rmen | kä·rme sano: »elä a·mmu mi·nnū | mi·ä lu·ppān siul mi·tä vā· ta·hot» | ja o·hvetniakka sa·no: | »jät e·llō | mi·ä en taho müta mi·ttā | jot sa·isin | ka·ik ki·älet | ka·ikist ki·älist päsisim be·ril | e·lläimil li·ntuloin i·hmišin | kä·rmein | ka·ikist» | »kü·llä·!» | no· | nü·t ko männūt ü·äsi·jal | i·sändä tek le·kon⁴ | he·rra | no· | käi süä·mä | ko·iril andā ka·lpašši⁵ | vo·ileipä | ja ü·ks koira sannō to·isel: »kü·llä meil he·rra on hü·vä mut ro·uvva e·i ma·ksa mi·ttā.» | no· | ü·ks sannō jot »nü·t» — ka·tso nü·t | ko·irä sannō ve·lleks — | »ve·l | si·nä jä he·rrā kavattammā⁶ tän me·tsä | a mi·ä meneḡ Ga·vattammā he·rranḡ go·tti | vaikka ro·uvv on hä·jü ni he·rr on hü·vä | mut ko·tti pi·ttä ka·vattā jot ei va·rkāt mäniš ü·äl va·rastammā» | ja ü·ks koira läks kavattammā ko·tti ja to·ine jäi kavattammā he·rrā me·tsä lekōl lu·a.

ja ko·ira ko män ko·tti ro·uvva ko sitä ko·rennal ko i·sk sano | »mitä si·ä ko tulit ko·tti ko et olt he·rral luan me·tsäs» | e·ik andant sil mi·ttä sū·vvä | he·rra ku nous āmušil ü·llä hä·nell ol ü·ks koira ke·ral vā· | ja sil ko·iral hä· a·nto ka·lpašši vo·ileipä | ja se ko·ira mikä ol ko·tti kavattamas ja ro·uvvā kavattamas tul ko·tont ja se to·ine koira kü·ssū: »kuin a·šjat on?» | »a·šjat on hu·anot» sano »ro·uvva» sano »ko·rennal ka·ks ke·rtā ko mi·nnū ko mu·tkas⁷ ja sa·no vi·äl jot mi·tävart siä et olt he·rral luan me·tsäs ko tulit tänne ko·tti» | »a mi·ul kui he·rra ko ando» sano »ka·lpašši ja vo·ileipä.» a he·rra kaik ü·mmärtä mitä ko·irat ke·skennä lä·tīt.

nü·t to·isen üän tul to·isenḡ goirav vuaro männä ro·uvvā kavattammā ja ko·tti ja to·ine koira jäi he·rral lua | ja sil to·isel koiral käi sa·mallaiḡ Gu e·nsimäiselkī koiral | ro·uvva ando ka·ks kertā vai ko·rendā | ja ko tu·l tās he·rral lua ja si·t kerto jot »no ku·i si·un a·šjaiš?» | to·ine koira sa·nnō | »sa·malla·iḡ Guin si·uḡḡ» sa·nnō et | »si·ä sait ka·ks kertā ko·rendā ro·uvvalt ni mi·ä saiḡ Ga·ks kertā ko·rendā | sū·vvä ei mi·ttā.»

he·rra ka·ik ü·mmärs mitä hüä ke·skennä lä·tīt ja lä·ksit ko·tti | ja he·rra ko männō ko·tti ja sannō ro·uvval jot: | »kä·ivätkō ko·irat sinnū vu·arō ka·vattamas?» sano | »a·nnoit siä ni·l sū·vvä?» | »a·nnoin» | »mi·tävart siä va·lèhtelet? | si·ä annoit ko·rendā | ü·htä löit ka·ks kertā ko·rennal ja to·ist löit ka·ks kertā ko·rennal» sano | »sū·vvä et a·ndant heil» | »a mi·st siä tī·jät? | »se· ei ō siun a·šjaiš mist miä tī·jän | miä tī·jän.»

ja se kä·rme jo sa·no he·rral: »ko vi·rkat tä·män sa·la·a·šjam mi·tä miä siul lu·pa·sin et ka·ik ki·älet sait tī·ätä e·lläimen ja i·hmišin ja li·nduloiḡ Ga·ik | he·ti ku·alet» | ja ro·uvva si·niš ki·usaš he·rrā ku·niš he·rram bi·l vi·rkkā hänel ka·ik se sa·laisūs mi·st

hä sai ti·ätä | jot ko·irat käüvät ko·ton jot se ro·uvva ei andant sū·vvä vain löi mo·lombi
ka·ks kertä ko·rennal | se·lkä | ja he·rra sit lu·pas | jot hä· ro·uvval vi·rkkä | mut
hä·nem Bittä te·χχä | ko·lo⁸ | va·lmiks | jot si·tte hä ku·alō | ke·rrastā ko hä vi·rkkä
ro·uvval sen sa·laisüven | ja hä· tek ko·loḡi jo va·lmiks | ja pañ tu·van nu·rkkä jot
nü·t vi·rkkä ro·uvval sen sa·laisüven jot | hä·nel kä·rme se·llain lu·pas . . . | ja tu·l
jo·ukko ka·nnoi tu·ppā ja ku·kko hein Ga·nsā | ja ka·nat pannōt: kā·k kā·k kā· ja sa·n
nōt ku·kol jot: | »ta·lv tullō jot me·il pittä olla sā·ppāt» | ku·kko sano: »e·ihän ole
se·llaišt sa·pošniakkā⁹ mi·ssä et teil sā·ppāt tekiš | eik ole se·llaši le·stlöikā et
te·in jalkā sā·ppāt sāp te·χχä» | ka·nat vai sannōt et »se· ei ö mein a·šja | meil ta·lveks
pittä sā·χχā sā·ppāt | ja·lat pa·lenōt ta·lvel» | ku·kko ko ü·htä ko nu·akkajā¹⁰ | to·ista
nu·akkajā | sano: »mi·ä en ole tu·allane ko tua he·rra» sano et »vi·rkkä . . . | ro·uvval
sa·laisüvet ja i·tse tek ko·loḡi va·lmiks ko vi·rkkä ro·uvval ja | jot si·t ku·alō» |
ja ko ü·htä ko kannā ko pannō nu·akallā | to·ista kannā ko pannō nu·akallā.

he·rra ka·ik ü·mmärs mitä ku·kko lä·t ka·noil | mitä ka·nat lä·t ku·kol | sit he·rrakī
oḡi jo a·šjast vā·ri ja hu·ahmiō ja ko ando ro·uvval se·llašeḡ gū·fin . . . | ro·uvva hülkäš
ki·usāmast (miestään) ja nü·t ellā he·rra ja ro·uvva ja ku·kot ja ka·nat ka·ik tä·hänḡi
pä·ivä a·št.

Selityksiä: 1. ohvetniakka 'metsästäjä', vrt. ven. ohótnik; jo naapuri-
kylässä Siiverskassa ohvotniakka. — 2. läks ohvattā 'meni metsälle'. — 3. pros-
šikka 'metsälinja', vrt. ven. próseka. — 4. lekko 'nuotio' tunnetaan kautta
Inkerin (inkeroisilla lekkoi); Iisarossa verbijohdannainen süvāl lekkovā (sano-
taan kun on kova jano). — 5. kalpašši 'makkara', vrt. ven. kolbasā. — 6. kavattā
'vartioida', tunnetaan aina inkeroismurteita myöten (Viistinästä: hāḡ kavattā).
— 7. mutkata 'lyödä', esim. mutkittī minnū, mutkoitit lapsen selästāiš 'pudotit
lapsen selästāiš' (myös inkeroisilla esim. Viistinässä: miā ku mutkān sinnua
'minä kun lyön sinua'). — 8. kolo 'ruumisarkku'. — 9. sa·pošniakka 'suutari',
vrt. ven. sapóžnik. — 10. nuakkajā 'nokkasee', nuakka 'nokka'.

3. Heinäkeko todistajana

ü·hes kü·lās ol ka·ks nā·purī | ja mo·lommil nā·purill ol po·jät | ja . . . | ko· ne ol
vä·häva·raši | ne po·jat | ke·skennā tü·mīt ja lä·ksit | ra·hatō·ihen | ka·ukā | ko·tont |
ja o·llit siäl ko·lt vuatta | ü·ks po·jist sā·št ra·χχā | ei hu·kant mi·hiḡā | e·i juant
vī·nā e·i polttant tu·pākkā | sā·št ra·χχā ko·lmes vū·vves säšt a·ikala·in | mut to·ine
poika pelās ko·rtti joi vī·nā ja ka·ik hukkaš ra·χχāsen | ja si·ll ei tult sä·stō mi·ttā |
ja si·ttem bo·jat | ko·lmev vū·vem bā·stā | me·inašit ku tul ko·ti·i·kävā lä·htē ko·ttī |
ja lä·ksit | ü·ks poika män ra·haḡ Gans | to·inem boika mä·n i·lmar ra·hata | tü·hjäť
kä·jet ko·rmanos va·n | ja ne· tullit si·tten . . . | ne· jä·i . . . | kü·mmänän vi·rstā . . . |
ko·tont . . . | kä·ivät le·ppämä ü·heḡ Gē·vov vi·äre | he·inäkēvov vi·äre | ja se· kö·ühä
po·ika . . . | jo· nu·kahtit | mut se kö·ühä po·ika nu·kku su·atta¹ | kell ol ra·χχā pojat

sä·stō ni po·ika se nu·kkukī vä·süksis | vä·hä nu·kaht' se | kö·ühä poika hü·äkkäs sem
 Bā·l ja ta·ppo sem Bo·jan | mut se· viäl sī·η Gu·alemassā ko | va·rjel i·tsiä seη Gü·nsist
 ni | nä·ütfti jot ü·hella·in hän ei ja·ks i·tsiä nü·t hä·neη Gü·nsistä pe·lastā ni si·t
 hä· käi hü·tamā | a·ppū ja | ka·ra·ūli | ja nī·t . . . | svi·dittēlilöi² | no· ku ei o·lt ke·ttā
 ni hä· sit sa·no sil he·inäkē·vol: | »ole sinä he·inäke·ko hos svi·dittēl mi·un | ku·ale·
 ma·χχēn!» | ja sī·hen se ta·ppo se po·ika sen Do·vefitsäsen | ja o·tti silt ka·ik ra·hät |
 ja ha·utas sen sinne | he·inäkēvon a·la | ja si·tte män ko·tti | kü·llä | te·rveht ja ol ka·ik
 hü·väl mi·älel | i·lomi·älel | ra·χχā ko·rmanos pa·ljo | nā·puin | po·jan i·sä ja ä·it
 ja . . . | se·ukot ka·ik tu·llit ve·ikot si·sot kü·ssūt »missäs me·im Boik_{on}?» | »a
 mü·ä te·im Boikā e·mmö ole nä·ht ka·htē vu·atē | kü·l müä pa·rves³ mä·nimmö | si·äl
 e·rkañimmo to·isistä mut e·m miä nüt ka·htē vu·atē hä·nest si·t tī·jä mi·ttä mi·s hä
 on o·lt.»

ja po·ika pi·t | to·vefitsäsen ra·hoil i·loist e·lämä | ha·uskā vaij jo·i vī·nā ja . . . |
 vī·miseks käi na·imā | o·tt' i·tsellē | ri·kkāst ta·lost mo·rsiaηgī sai ko ra·χχā ol
 ja | si·t kö hä·t ol pi·ättü si·t mänbi a·pel ja a·nopil vi·arail la·uvvantak i·ltan | ja
 a·jettiki he·inäkēvon si·vute | ja su·lhane i·ttestä tü·rsäht na·uramā | mo·rsia kü·ssū:
 »mi·tä siä ü·htä·kkiä tü·rsäχχit na·uramā?» | »a· mi·ä van se·llain» | »mi·tä! |
 e·i se se·llain ole | kü·l sīn mi·kä i·kkänä on Da·rkoitus kun siä tü·rsäχχit na·uramā» |
 su·lhane tā·s sa·nnō: »se·llain va·ñ» sano | »e·i | si·ä mi·ul et vi·rka jottai | si·tä
 lukkū ko et vi·rka mi·ηgändä·kkē⁴ siä tü·rsäχχit na·uramā ni si·tä lukkū si·ä mi·nnū
 et ra·kastakkā» ja | no· | su·lhane ka·tsō jot | nü·t pittā vi·rkkā mo·rsi·al ja hä· sa·nnō
 jot | »kü·l miä siul vi·rkkasin» et »nī·hän siä minnū ra·kastat ko mi·ä si·nnū ra·kas·
 tan» | ja . . . | »e·t si·ä vi·rka ke·llē?» | »e·m miä vi·rka ke·llē» sano | »va·ikk olis
 mi·kä a·sja va·ikka mi·llane a·sja ku·hav vi·rkat mi·ηgändä·kkē siä tü·rsäχχit na·u·
 ramā ni mi·ä ev vi·rka ke·llē» | hä· po·ika sa·no et se·llaiηgī se·llaiη »Go müä tu·lti |
 o·lti sen nā·puim Bojan gans tö·is si·äl ja | ja ra·χχain mä·nein ja hä· sä·st si·tte |
 tā·s kē·vov vi·äres miä hänen ta·poin | o·tin häner ra·χχäsen ja | nī·l miä nüt e·liηgī
 sellaišt ve·sselä e·lämä ja na·in ja on nü·tki meil viäl ra·χχā ja | mo·rsi·a sano jot »e·m
 miä virka ke·llē.»

ja komä·ñnūt a·pel ja a·nopil vi·arail la·uvvantak_{iltan} | sö·ivät ja jo·ivat ja käivät
 nu·kkumā | ja mo·rsi·a sa·nnōkki ä·itillē ja i·sällē et »em mi·ä hä·nev vi·ärē kä·ü |
 nu·kkumā | hä· tappo nā·puim Bo·jan | hä· vo·ip ta·ppā ü·äl mi·uηgī | ja si·lloin a·noppi
 ja a·ppe mä·ñnūt ja i·lmoittit | kü·läv va·nhemmal siäl pri·stoval vai stā·rostal | ja
 po·ika va·ηgittī ja si·t poika tu·nnušt te·kkonsa ja si·t kaivetti se ku·allutki po·ika
 he·inäkēvon a·lt ja | sī·hen se ta·rina lo·ppu.

— Missä te olette kuullut sen?

so·tamiähen o·lles.

Selityksiä: 1. nukku suatta 'oli nukkuvinaan'. — 2. svidittel 'todistaja',
 vrt. ven. svidétel. — 3. parves 'yhdessä'. — 4. miηgändäkkē 'minkätakia'.

4. Pääsiäisaamun aurinko

ja mü-ä siäl ko-tonna I-ηgeris ko o-ltī nim mü-ä ain pā-siäisāmuη gä-ütī ka-tsomas |
ko a-uriηgo sä-tteil ja vi-pai | hü-ppäs se-llain no-ustessā | ja nē . . . | se-mmošet
sä-ttēt le-višit ü-mbārī:sē ka-ik | kü-l müä ain si-tä sa-nottī jot tä- nüt on va-pahtajan
ü-lösnousemsem mu-isto | jot tä-hä aikā va-pahtaja no-us ü-lös.

— Nähtiinkö muina aamuina auringon tanssivan?

e-i mü-lloin ei nä-htü | mü-lloin e-i nä-htü.

5. Vesiemo

ü-ks ihmine män jō-jer rannal ā-mušil he-inä lüämä ja | pa-ljas i-hmine istu jō-jer
ra-nnal ā-mušin ne-lja tundī ā-mū ja pe-ssō si-lmi-ä ja pi-tkät hi-ukset sill o-l ka-nda-
pähän a-št | se i-hmine hü-tā hänel | »mi-tä siä nä-iv varrain tulit tänne nüt jō-jel |
ka-hev virstam Bā-häm Be-sseimä» ja . . . | kuin hä sa-no se hü-ppäs jo-kkē | ei mü-ta
ko vai ve-s ka-hem bualel lo-ikaht ja si-nne se mä-n jō-jem bo-hjä | ja se ol ve-s-emo.

ja la-pset ko männit jō-jel u-imā nim be-lätti jot ne eivät hu-kkus ja a-in sa-nottī:
| »män-gä mä-ηgä vain sinne u-imā jō-jel | siäl ve-s-emo ko tu-llō ni o-ttä teit» ni si-l-
loin ko la-pset ko kā-nd'ijät ta-kaši | ja ju-aksöt pa-kkō jot ne eivät mäne jō-jelkā | —
müä i-tsekī mo-nt ke-rtā tulimmo ta-kašiη go olimmo pi-kkupoikī | pe-lkäsimmō jot
vē-n emo tu-llō ko | kuka hü-tā jot vē-n emo tu-llō | si-lloin pojat ju-aksöt pa-kkō.

vē-n emo vo-ηgas ellä | jō-jes ol se-llaši po-lvi | kā-ndümüksi | nī-t sanottī vo-ηgaks.

6. Suurvalehtelija

me-il siäl I-isaronη gü-läs ko-lχōsan aikan el' E-ssai-Iva-ntš se-llane | Hä-kkine |
se su-vaitš ain va-leχχella | ku-im mänbī ko-lχōsaη gujan ettē na-ra-tū¹ | si-lloin se
tul ja sa-no jot: »mi-ä ku sü-äfin si-jaη nī se ei pääsüt pe-rsiltä mi-hiηgä | nī-n oη
cü-llänen» | nō vä-hän aikā ko sīn lā-jittī nī jo ju-aksōkī hänem bo-ikāsen sano |
»i-sä tule vä-llē² si-ka hü-ppäs ü-l ka-rsinan!» | »ka-tsos hi-ttō» sano | »sü-ltä ko-rki an
Deiη ga-rsinan nī se si-ältäkī hü-ppäjä ü-l» | ja a-lko ju-asta pi-tkin ta-rhoi ja hä-
sano jot »ka-tsokā nü-t» sano »hi-tto ko ju-aksenDellō ko su-veηgo-renda» sano.

se va-lehtel va-īn se-mmoši ja | nau-roit na-uroit ko-lχōsniakat sī-n ja . . .

nī-m pi-tkä se hänev va-le-uksēsen ol!

Selityksiä: 1. *na-ra-tū* 'käskynjakoon', vrt. ven. *na rjadú* 'rivissä'. —
2. *vällē* 'nopeasti', vrt. viron *väle*, *-da* 'nopea'.

7. Juutalaisten ruskea veri

jū·talaisell_ei o·le pu·nanev ve·r | si·ll on ru·ski_a ve·r | ko pa·ta.

— Mistäs se johtuu?

nō· se jo·htuvvō¹ katsos kü hää² pe·ttit va·pähtajan | ja hää san·noit jot heiv ve·r·rēsen | tu·lkō | va·pähtajav ve·r tulkō he·im Bäl | heil la·psisem Bäl | se he·iv ve·rrēsen on se·kkoitettu.

Selityksiä: 1. Tämän sanan käyttäminen johtuu kysymyksestäni. — 2 kü hää 'kun he'.

8. Mustalaisista

va·raštit me·ilt si·lkkisen ri·avun¹ | ja si·t mu·stalainen sem be·itti | pañ ka·ik tä·nne | si·sälöχχēsen² | pa·itāsen a·la ja si·t po·jat männit jä·lest | ta·pašit sem be·llol kī·ñ ja ta·ššit | kü·llä³ | ja hä· va·in tekkō tü·hjaks jot hä· ei o·ttant ri·apū ei va·rastant | po·jat männit hänen si·sälöstä | lö·üšit ri·avun | ta·htoit lū·vvä händä | hä· käi po·willē kü·läñ ga·ul | ja si·t po·jat ei ne stä lū·änēt ku ei a·nnettu lū·vvä ja si·t po·jat san·noit: »no ju·akse nūt» | si·t ko se pa·inu nī!

— No siellä oli mustalaisia enemmän oikein?

kü·llä nūtä me·ill ol se·mmošit.

o·l ker⁴ ka·kskūmmānt ko·ltkūmmānt he·voišit | ka·ik o·llit | pe·llol sü·ättit vai he·voši eik nī·heñ gans hi·rvind mä·nnä pa·ljo lā·timākā ku·kkā | ol sū·ret ru·askat kā·jes vā ja ne ru·askittit ko mä·ñ | ja va·raštit vain he·voši ve·ivät ja va·ihtoit ja . . . | na·iset ko·rttašit⁵ u·ksil ja a·rpoit | ja sa·ivat ra·χχā vain.

— Missä ne yötä olivat?

ü·ätä . . . | nū·ll ol se·mmošet sanotā pa·latkat⁶ | ja ne· ol ku hää le·vitit ke·säl | ta·lvel ne kä·ivät ta·lolois ü·ätä tu·llit pū·rkimä | täütü la·skē ü·äks | he·inī ne kü·ssüit vai pi·kkušem mut si·tte ko a·nnoit he·inī nī se· ve·i nīm ba·ljo ja | pi·äneñ gu·arman o·ttit ru·askav va·rtē.

Selityksiä: 1. *silkkine riapu* 'silkkihuivi'. — 2. *sisälö* 'povi'. — 3. *taššit küllä* 'toivat, vetivät kylään', vrt. ven. *taščit*. — 4. *ker* 'kerran'. — 5. *korttašit* 'pyysivät, anelivat', sp. *korttajā ko mustalaine*. — 6. *palatkat* 'teltat', vrt. ven. *paldtka*.

9. Burjaateista

V. J. oli vv. 1909—1912 sotapalveluksessa Siperiassa burjaattien mailla, kävi burjaattikylissä ja tapaili heitä muutenkin. Kysyin ensiksi:

— Minkä näköisiä burjaatit olivat?

ne·nnā ei olt o·llesgā | ol vā se·mmošet si·aramet | lä·tuskänäkösēt | kül ne ne·näsiara·met nīll o·l | ja· | ne· ol se·mmošet | ku·i sanotā | ke·ltašet | ke·lta i·hošī ka·ik | ja nī·st ei tu·ntent kuka om mi·äs kuka on na·ine | müta vai he·lmī mü·äten tu·nnettī jot se·nüt on na·ishenĵ | ke·ll ei olt he·lmī se· ol mi·äs.

— Mitä niissä helmissä oli?

he·lmiss ol vī·jenĵ Gopekan ho·pĵaišī ra·χχoi | kü·mmänänĵ Gopekan ho·pĵaišī ra·χχoi | vī·jento·ist kopekan ho·pĵaišī ra·χχoi | ka·heĵgümmänänĵ Gopekan ho·pĵaišī ra·χχoi | ka·heĵgümmänävī·jenĵ Gopekan ho·pĵaišī ra·χχoi ja | vī·jenĵgümmänänĵ Gopekan ho·pĵaišī ra·χχoi ja ru·pĵlī | ja ne· kutsuttī | sa·notā . . . | kü·mmänänĵ Gopekan ra·χχā | vīsto·ist | ka·heĵgümmänänĵ Gopekar ra·χχā | ku·tsuttī ka·ks ri·unā | ka·heĵgümmänävī·jenĵ Gopekar ra·χχā ku·tsuttī tše·tveřtak | vī·jenĵgümmänänĵ Gopekar ra·χχā ku·tsuttī po·attina | a ru·pĵla se olkī ru·pĵla ain | se· ol ru·pĵla | ru·pĵla ko le·hmā!

— Miten ne asuivat?

he·ill ol sanotā nīku pa·rakit | ja nī·ll ei olt la·kkē eik si·ltā¹ | mā·si·lta o·l vaiñ nī·llä | pa·itsi ol semmone ra·utahä·kki | ja si·n sitte hüä ke·ittīt i·tsellē sü·ätävā ja ju·atavā | ja si·t ol a·ita ke·skes | to·ises otsas ollīt nīn he·vošet ja le·hmät o·llīt siäl ja la·mbāt | to·ises otsas a·ssuit hü·ä i·tse | si·t ol se·mmone | sa·notā nī kuñ . . . | sū·ř kü·nttelinĵalka ko a·lttaril | se· ol hein ju·maläsen | mi·tä hüä ru·kkoilīt | ja nī·ll ol pa·ppikī o·ma pa·ppi nīll ol | pa·ppi ol ka·ik nīll ol se·mmone . . . | ku·i sanotā ku me·ill ol I·ĵeris ä·ürämöiset | si·ll ol kà·ik va·lkone tä·mmöne pe·itos ka·ik | vähä si·lmī vaiñ nä·kü | ja se la·kki tul tū·ammonenĵ [näyttää] ĵui Ve·nnäinĵi pa·pĵl | mu·t se· ol vai va·lkone | ja si·tte ku siäl ko ku·al ta·los ku·ka ikkenä | sihen da·llō ei sã·n(t) mä·nnä ku·kkā nīĵ ĵuñis ol rü·mis ta·los.

ja si·t rü·mist ei ha·uvvattu! | rü·mis viätī sū·rev vu·arem Bã·l | ja si·nne viätī hänen he·vošesen | a·mmuttī he·vonen sihe | ku·im Balĵo sill ol ku·ltā | ku·im Balĵo sill ol ho·pĵā ne ka·ik vi·ätī sin vu·arem Bã·l | ja nī·t e·i ku·kkā siält pū·ttunt | pu·ratīt | mut si·tte ko Ve·nnäin nämä ne māmi·ttuřit ko mä·ññit | ne· siäl ri·kástuit ko ne sa·ivat siält pa·lĵo ku·ltā ja ho·pĵā ja ka·ikkī ko ne . . . | ne· eivät pe·lännēt | a mut hein o·ma uskōsen | ne· eivät o·ttanēt | ne pe·lkäsīt jot se tullō ü·äl [ottamā] nīt ta·kašin | se ku·allut.

i·hmineĵ Go ku·al | si·hen da·llō ei tu·lt | si·hen sã·kkā ku·kkā | ku·ñis ei olt rü·mis kořjattu po·is | ja si·t ko rü·mis kořjatĵi po·is | si·t tul su·ku ko·kkō | ka·ik | si·tt ol vī·nat mu·sikit ka·ik ol si·n | ja i·hmiset ollīt hü·vil mi·älīn su·ku ka·ik jot nü·t i·hminem Bã·s mā·ilmaĵ ĵurĵüvest po·is.

— Kuinka Inkerissä oli?

I·ĵeris ol pä·ivva·stoīñ | I·ĵeris ko ku·al i·hmine | sit ve·isattī ja ru·kkoilĵi | sem bu·alest si·n sa·mas ta·los mi·ss ollīt mā·mbañĵaišis su·ku.

mut I·ĵeris ko sü·ndü la·ps | nī si·tten tuatī vī·nā ja mu·sikkī ja i·loitĵi | ja la·psen ri·stĵĵaišis | a pu·ratiss ol pä·ivvastoīñ | ko sü·ndü la·ps sitt i·tkettī | i·tkettī ja sanottī

jot sü·ndü i·hminem mā·ilmaṅ gurjūtē | pu·rafiṣṣ ol se·mmonen Da·pa | pä·ivva·stoín.
 ja rū·mist ei sā·nt vī·jä kü·llä mü·äten | se· viāti ku·jān Da·kaportist | ku·janDakaṣī
 mü·ätēn vu·arem Bāl | ko·rkiçav vu·arem Bāl | ja se· jätētti si·nne | ei si·tä ha·uvvattu |
 li·nnut sö·ivät siäl ja | me·tsän e·lläimet | siäl pu·rafiṣ Si·peṛis Ba·ikāl'in takan si·äll on
 i·hmēm Ba·ljo su·śīça | ol ü·ks ta·paçus jot sö·ivät va·rtion ü·äl | su·vet | re·ppit | se·
 ko käi a·mbumā nīt su·śī ko ol kü·škümmänt astet pa·kkane | ja se ei kü·lunt sihe hu·a·
 nēsē miss ollit to·iset | ja se· ei ke·rint a·mbū ko nīt hü·äkkäs sem Bāl ko mä·nūt sitä
 va·ihtamā | ka·hen Dunnim Bā·stä stä² kääti va·ihtamas ü·äl | ni ko mä·nūt ni se ol
 re·vittü si·rpaleiks | so·tamiäs | su·śīn ä·nt kü·lu kuin mä·nūt ü·äl u·los | siäl ke·llo
 ü·ksto·ist ka·ksto·ist ü·ätä ni nī·tä u·lvo ü·hella·iṅ go . . . | pi·änet la·pset i·tkit vā· |
 kä·tküves.

— Mitä burjatit tekivät ammatikseen?

ne· tekkit a·mmatiksē . . . nūll ol . . . | nū·ll ol ka·rjā | nū·ll ol la·mbait ja le·hmī
 ja . . . | si·tten ne mö·ivät he·inī ja . . . | vi·ljā mö·ivät ja to·ivat meil ka·uroi pa·tte·
 reihen | mü·ä o·stētti nī·lt ja | mut kü·l ne ve·ttit pi·kku ku·armī vaiñ! | ko·lt sä·kki
 nūll ol pä·l | ja ne· to·ivat | mi·ä olin ü·hte pu·çkü³ sen ajan | sa·notā o·staja he·inīn
 ja | ja si·tte ko mi·ä sa·noiñ jot me·il pannā kü·škümmänt pū·tä pä·l | he·vošel | ja ra·ttāt
 paināt ko·ltkümmänt pū·tä | se· tul' ü·heksāṅgümmänt pū·tä | pu·alto·ist to·nnī ja |
 ü·ks he·vone ve·ttä sen | hü·ä sannoit: e·lä siä u·neksi! |

— Millaiset oli hevoset?

ne· ne he·vošet ollit pi·kkuṣī ja nīṅguī vä·hä sū·rembiça kui la·mbāt tu·ammoṣī
 vā· ja . . . | no kü·l ne ju·aksit | ei Ve·nnāin he·vone ser ri·nnal ke·stä | ja· se· ka·puvā
 nīj jürkkā mä·kkē kui me·il sanotti ki·lo⁴ | i·hmin ei pä·se si·nt mā·jest mā·nemä mut
 se he·vone mä·nnō | se· on se·llanev vi·lli e·lokas | ne· on vi·llijä se·llaṣī ja | no ne· ko
 ju·aksöt ni si·t . . . | ü·hellaiṅ go ma·ššina⁵ mä·nnō | jot ei pū· ka·ks kertä nä·ü |
 ku sen se·lkä kä·üt | vo·t kuin nūll oṅ gī·re mä·nō | e·ik ne ole o·lleiṅçā ke·ṅçās |
 e·i! | i·lmaṅ ge·ṅçī.

— Eikö se ole huonoa ilman kenkiä?

nō· | ka·tsos si·äll ei ole ki·viṭiät | si·äll on hi·akkaṭi·ä | si·äl e·i si·äl li·nnaskā
 olē ki·viṭiät ei mi·ssä | ka·ik on hi·akkaṭiät li·nnaskī.

— Kuinka ne valjastettiin?

nō· | valjaisṣ o·l . . .

— Oliko niillä vemmeltä?

nō· o·lhā nū·l ve·mmel! | ka·kspüäräset kä·rrüt | ra·ttāt me·il sanotti ka·kspüäräset
 ra·ttāt pū·te·lkiset | pū·te·lkiset | nū·ss ollit va·ljais | ja si·t siäl te·len vä·lis | re·tkatti
 vo·ije . . . mā·šivī·tara⁶ | mil vo·ijelti nīt pū·ärin te·lkī | ja ku vo·ijelti te·lkī ni pū·ärä
 po·is ei o·tettu | si·nn ol pū·ru·mbu | ja sinne ru·mbuv vä·lli ma·çtu se ma·tšalkka⁷ |
 nū·nest te·htü | mi·llä vo·ijelti sitä te·lkē va·n ja | ja tā·s ja·tketti ma·tkā tās e·ttēpä·i.

— Oliko burjaateilla lehmia?

le·hmī o·l | nō· . . . | hu·anol isännäll ol vī·s kü·s ja . . . | va·rakkāmmal ol kü·m-

mänäḡcī le·hmä | ja nī·t a·jettī ta·lvel pa·kkašel kū·škümmänt vī·škümmänt a·stet
pa·kkaışt | ne· ajettī jō·jen jā·l | a·vännost ne jo·ivat ve·ttä vā· | ja· ko ne ei ü·lettännēt
jū·vva sī·nt a·vännost hü·väšt ne· kä·ivät po·lvillē | ja nī·ll ol vā·ksā pi·tkä kà·rva
pā·l | nīl le·hmil | ja ne a·ntoit mai·tō ko·lt pu·tēlī | vā· | pä·iväs.

ja nī·ll ol ku·jat | nī·ll ol se·inät vā· | ka·ttō ei olt o·llepā | ta·lvelkī | ja si·äl
lu·nt ei olt o·llepā | pa·kkašet o·llit vāi se·llašet hi·akkatū·let o·llit vāin se·llašet.

— Mitäs maidosta tehtiin?

no· ma·ito sü·ätī vāin se·llain ja . . .

ja nī·l sü·ätettī va·n | mikä jō·jes ka·svā se·llaışt ka·islahe·inā | ja si·t ta·ttaš·ruman
nīt va·rsī·a va·n | si·äl ka·svo ta·ttaš·ruma | va·ikka siäl ol kü·lmä ja lü·hüt ke·sä
nī ta·ttaš·ruma e·ht | ja si·äl ol . . . | sa·notā nu·aın | kello ne·lja ā·mul | ol nī·ḡ
gū·lmä | jo·t pit no·stā si·neliḡ ga·ulus ü·lös | ja se·itsemän tundī ā·mul ol nī·v va·r
jottei sā·nt o·lla ko ü·ks pa·ita pā·l.

— Juotiinko tammanmaitoa?

ta·mmammaitō ne lü·psit vā ja ju·attit la·psil | se· ol te·rvellist | ta·mmammaito
| kül mü·äkī stā ma·istettī ja se ol ma·kjā | se ol ma·kjembā ko le·hmäm mai·to.

ki·lommaitō Pi·ataris he·rrat sū·ret he·rrat su·vaitsit sī·nt.

— Mihin burjatit muuttivat kesällä?

no ke·säl hūä mü·ttit sano | se· ol nīḡcu ke·sä heil se·llaışt ol | ke·säpaikat | mi·ssä
he·il o·l nī· ku . . . | vi·älä li·säpeltō | mā·vi·ljest ja ka·rjā | mi·s heil ka·rja ke·säl
kä·i.

S e l i t y k s i ä : 1. silta 'lattia'. — 2. stä 'sitä'. — 3. ühtē puḡkü, vrt. viron
ühtepuhku 'yhtä mittaa'. — 4. kilo 'vuohi' (inkeroisillakin kiloi, esim. Viisti-
nässä ja Loassa). — 5. maššina 'juna', esim. ühelt vähält en jänt maššinan ala
'vähältä piti etten jäänyt junan alle'. — 6. māšivitara 'voidepytty', vrt. ven.
maž 'voide' ja vedró 'sanko'. — 7. matšalkka 'niinistä tehty voitelusuti', vrt. ven.
močálka 'id.'

10. Koprinan ristinpolttajat

Oli puhetta haukkumanimistä, joita käytettiin monen Inkerin kylän
asukkaista. V. J. muisti seuraavat: Soikkolan galaḡguristajat, Tüterin gissaḡ-
geittäjät, Koprinan ristimboltajat, Säprun sültünsüäjät, Lār rümimbuattajat, Vopsim
betäjänjakajat, Russovam buširanajajat¹, Purskoval lohkovatsat, Ondrovan tikimbolt-
tajat. Kysyin sitten:

— Mistä johtuu nimitys Koprinan ristinpolttajat?

Ko·p·ri·nan se·urakunta ja Ko·p·ri·naḡ gi·rkko ol lä·hel Ko·p·ri·naḡ gü·llä | vī·škü-
mānt sü·ltä kü·läst | re·unimaiset ta·lot o·llit | a nū·t siḡ gi·rkov viäres o·l o·ja | ja
kü·län naiset kä·ivät a·ina siäl po·ukkū te·kemäs | pe·semäs | li·kaşı a·lusvā·tteit ja

pä·lūsko·uhti ja pa·itoi | ja si·tte aina ha·utūsmält ki·rkommält mä·nūt to·ivat va·n·hoi ri·stīlōi ja pa·nūt ka·ttilan ala mi·l va·ristīt² ve·ttä | si·t sitä kü·llä kä·ütiki | ku·tsumā | ri·stīmbo·littajan gü·lä.

— Mitäs kopriinalaiset itse pitivät tästä nimestä?

nō kü·l ne ei sī·nt nūt o·ikē su·vannēt | kü·l ei ne nūt ko·viv vi·hastunnētkā | kü·l ne na·urulleikinnā sitä pi·tīt | mut ju·appupās | ju·aksīs ku sa·noitī | ni kü·l ne hü·ppās pa·nemā tu·rpā va·stki | ko ja·kso.

Selityksiä: 1. *pusīran ajajat* 'ilmalaivan ajajat', vrt. ven. *puz'yr*. — 2. *varīstīt* 'lämmittivät', *var* 'lämmin'.

11. Jumalanlehmä, konnikkainen ja muita pikku elokkaita

— No mikäs elokas se jumalanlehmä oli?

se ol se·mmone | pi·kku elokas | e·n tījä mon·dako ja·lkā sill o·l | mu·tta . . . | tā·mä . . . | o·l | o·l kova na·hka sil pä·l ja | jo·kkū pi·lkka | sī·nnā | se·lās | ja sit ni·mitetī la·psen aikan si·tä | ju·malallehmäks | mutt o·l se sū·remmilt ihmesilt le·ppä·ti·aro | ja· | si·tte ku ta·vattī ki·ni ja pa·ndī a·iη gā·jem Bäl ja | si·tte sa·noitī si·l jot: le·nnā lennä le·ppätīaro ja | mi·st päin so·ta tullē | ki·rkolt vaiη go·rvalt.

— Mitäs puhetta oli konnikkaisesta?

ko·nūikkaist¹ ei sānt ta·ppā | kons la·pset käivät ke·pil so·ηgimā² | a·in sa·noitī jot | nū·t kualō i·ssāis | kuin ta·pat.

— Mitäs muita pikkuelokkaita teillä oli?

ki·rppuloi | lu·tikkaisi | to·rokkoi ol vä·hä.

— Mitäs vedessä oli?

tī·kkilōiss ol³ ve·slotokkoi | ne ollit semmoši mu·stī | ja ka·rmañūikkaisi ol va·n·hois ta·lolois miss ol tu·ares nu·rkka.

ki·rput ollit sū·ksül ain ū·tisen iäl | nī·t ol jo·ka ta·loη go·htaloks | va·nhat ä·mmät aiη ge·rtoit jot va·kka ta·llōheη gi·rppuloi!

Selityksiä: 1) *koñūikka(ine)* 'sammakko'. — 2) Sanan käytännöstä pari muuta esimerkkiä: *sika soηgī kaik tarhan* | *elä soηgi sormineis* (esim. voita)! Samaa merkitsevä *tš*- (resp. *tš*-, *ts*-) alkuinen sana tunnetaan esim. eteläkarjalassa, aunuksessa, lyydissä, vepsässä ja etelävirossa. — 3. *tikki* 'lammikko', vrt. viron *tiik* < alasaksa,

12. Pari kätkytlaulua

— Ja nyt Jaarisen emäntä laulaa yhden vanhan Inkerin kätkytlaulun!

*nuku nuku nurmenlinDu
vaivu valkoneη ganainen*

sī·hen se lo·ppukī!

— Eikö se ollut sen pitempi?

e·i | se· ol· vā· | se· ol· vā· | se· jo·kkū sa·na.

— Olikos mitään muuta semmoista lyhyttä kätkytlaulua?

kū·l se o·l | a·nDā nūt miä mu·istan.

*tūtīn lasta Tuanelā
sūreη girkoη gammarī
miss_on hüvä hiakkapelto
ūsi tupa turvest katto.*

Ja:

*tūlil lūlil lumi suli
tuli vallaη Gesä
mānim metsä kävelemmä
löüsin teträm Besän
teträ istū pesässä
ja purrē putken jūrta.*

13. Pääsiäistapoja

— Käytiinkö teillä pääsiäisaamuna aurinkoa katsomassa?

*kū·l | kääti mü·ä | aina va·nhemmat ihmeset sa·nnoit jot täütü pä·siäisāmuv va·r·
rain noussa ü·llä | ja mä·nnä ka·tsomā kon se ke·ikkū | me·tsän DānDā | ja sit lä·hefti
ain Da·rhā | jos se a·uriηGo alko pä·ssä siält me·tsän ülitē ja | si·t mä·nD'i hi·rsirööküm
bā·l | mi·ηgän ü·lemmäks pä·stī | ja si·t se alko no·ussa ja se ke·ikkui ja ke·ikkui ja
si·t se | me·rkiš jo·takī va·nhat ihmiset a·in | si·tä vā· | si·äl käivät va·htimas | ja se· |
se·n Dapaist se ol pä·siäisāmun.*

— Oletteko te käyneet pääsiäisaurinkoa katsomassa?

*kū·l müä o·lemmo käünēt | la·pset a·in ha·lušit si·tä | ko va·nhemmat lätit ni |
kū·l ne a·in sit lä·hefti sinne la·psetkī ka·tsomā.*

— No keikkuiko se?

no· | kū·l se· | se·llaišēl viši a·in | ke·ikkui | me·tsän ülitē va· alko nä·kkū.

— No ei sitä muina aamuina käyty kuin pääsiäisaamuna?

*e·i | se· ol ta·pan | si·t jot se p̄·siäisämuḡ ge·ikkū | mu·ina āmuḡn ol ta·vallisešt |
e·i se· | si·tä k̄üüti ka·tsomas.*

— No mitäs pääsiäisenä muuta tehtiin?

*no· | ta·vallise·št | k̄üüti | la·pset käivät mu·ni a korjāmas | ri·štäitil nūt | ja si·t
ko | sāti ko·ton āmuko·hvi ju·atuks ja | si·t jo·ukos mä·n̄b̄i ka·ik | k̄ü·s ja se·itsemän |
la·sta | ja si·t k̄üüti vā· | ā·rist vi·äriḡ¹ | ke·ll o·l | mis ri·štäit ja si·t mä·n̄b̄i ko·ko
jo·ukol | ja ke·rätti sit i·han he·lma tä·ünä ko·ol | e·i siäl ko·riloι olt | e·slinā vā· |
ja si·t korjatt̄i | mi·st sāti mu·n̄i mi·st sāti li·tētsoi² | ja jo·kkū sit anto ko·pekkoi |
ja si·t tull̄i hü·villä ko·tt̄i | ko·ol n̄i·m monda ri·štäit̄i | ol ta·vallisešt k̄ü·s ja vi·s
ristä·it̄i | ja si·t | tu·at̄i ain he·lmalline mu·n̄i ko·tt̄i | si·l taval me·il | p̄·siäist vi·ä·
tett̄i | se ol i·lo p̄·siäinel la·psil | e·ihän ne mü·ta tiätänēt jot mu·n̄i sāχχā vā nūt.*

— Mitäs vanhempi väki teki pääsiäisenä?

*ki·rkos k̄üüti | p̄·siäisämuḡ ḡä·üti ki·rkos ja | sitte vi·ätett̄i sitä p̄·siäisjuhlā |
kuka mi·lk̄i ta·val.*

Selityksiä: 1. *k̄üüti ärist viäriḡ* 'käytiin talosta taloon'. — 2. *li·tētsoi* 'karamellejä', vrt. ven. *ledenéc*.

14. Juhannuksena

— Mitäs juhannuksena tehtiin?

*no ju·hannuksen ā·ttoiltan jo· | me·ill ol se·mmonen jo·k vi·rtas̄ | kü·län . . . |
virtas̄ pi·tkiḡ cüllä | ja si·tte siäl jō·jen dān ol sellanem be·ttäikkō | ja si·t ko·rjānduit
sinne ka·ik nu·ar väk | ja· | si·t ka·nnett̄i te·rvapo·tski¹ sinne | ja pa·n̄D'i pa·lamā | ja
si·tte ka·ikk̄i ri·suloi kannett̄i ja | piätt̄i le·kkō ja | semmoist̄ la·ulū piätt̄i siäl ja ta·ntsu
ja | ka·ik siäl oll̄it Ga·rmōnit ja | siäl ol ta·ntsu | ta·ntsu sellanen | te·ht̄i ta·ntsupaikka |
ja si·äl oll̄it sit li·akut | jo·sta | si·tte | li·akutt̄i ja la·ulett̄i vu·arovirs̄i | ja vi·ätett̄i
se ju·hannusüä | ko se o·lk̄i va·lkone | va·lkone | si·hen aikā ol va·lkošet ü·ät | ja si·äl
ain ā·mupualē a·sten | vi·ätett̄i | ja ka·ikk̄i tā·ikoi | tā·ikoi sit k̄üüti . . .*

— Minkälaisia taikoja?

*k̄üüti jō·jest | mitä jō·jes ka·svā | jo·kpohjas se·mmoist̄ he·inā | si·tä sit ko·rjatt̄i
sitä he·inā ja | si·tte täütü pa·nna ke·tä | ketä tü·maisit | po·ikā | tü·töt käivät | ja
po·jat sit käivät va·stapätä | siält jō·jest korjatt̄i sellas̄i he·in̄i | ja si·tte pi·stett̄i sa·llā
po·janḡ Go·rmandō | ja si·t se me·inas si·tä jot | si·t se po·ika ra·kastu | ja k̄ä·i k̄ä·ümä
tü·töl.*

— Emäntähän muistaa jonkin tositapauksen?

*ko o·l meil | jot a·ina tā·ikoi | te·ht̄i ju·hannusüän | ja se· ol si·tte | ü·hten ju·hannus·
üän ja k̄üüti nūt tā·ikā te·kemä | o·l meit s̄in | ne·lja tü·ttō ja | ko·lt po·ikā | ja mü·ä
o·ll̄ti ka·ik s̄in ü·hes ku | si·äl ol ta·pa | ke·säll a·itas | mā·ta | ja si·t mü·ä oteft̄i sta·kana
ve·ttä | ja vi·hkso·rmukset | ja si·t la·skett̄i se . . . | ja ka·ks kü·nttilä pit̄ o·lla | ja pa·n̄D'i*

ne | ke-skel ja-kkū² | se ve-sistakana | ja ka-hembualen gü-nttelit palamā | se tä-ütü
olla ke-skü-ä | ja si-t kä:ütī ka-tsomā sinne | sinne ve-ttē | ja ju-st sihen ge-skso-rmuksē
ko se la-settī sta-kanam bo:hjā | ja si-t ka-tso ü-ks miun | mi-um bo-trūkain³ | e-nsin
ga-tso | ja hä- nä-k si-äl | ha-utüsmā-n | ja ri-st ol' sīn mo-kilas | ja- | to-ine ri-st ol'
rištīm bā-l | pi-kkurišt | ja mü-ä sit a-rvoitel'ti si-tä | ei mü-ä vo-itu sitä a-rvata | mutta
se ta-pahtu to-s | hänen e-lämässä | ku hä- män u-kkolā | ja- | hä-n | joutu ra-skāks ja |
e-nsimäist la-stā ja . . . | hāñ gu-al sīn ra-skān o-lessā | ja se la-ps tul' ke-skone | se
pa-ñD'i . . . | se ol' se me-rkki jot se ol' kaks ri-stī sīn mo-kilas | mutt e-i mü-ä si-lloin
arvattu eikä ā-vistettu si-tä jot se o-no nüt | ta-pahtū se-llane.

si-t kä-in | mi-ä katsomā | ja mi-ä ku ka-tsoin | ja- | mi-ä vähä hä-mmästüin ja
a-jattelin jot o-ñgo tua nüt to-tta | ko mi-ul tu-l se-mmonen nä-kö | so-rmuksen si-säl |
i-han | so-tamiäs | ja se- | fu-raska pä-s ja kaka-rtā | mut nä-kkö miä e-istāin en se-l-
vittānt | sit ku-mminḡi miä sen nä-vön se-lvitij ja | mi-ä tul'in se-mmošeks no-lon
nä-köseks ko käñ ga-tsomā jot se om miun e-nnoin | si-ssoin miäs | ja si-t miä ke-rroin
to-isil | ne po-jat katsoit jot mi-tä siul nü-t tapahtu ko si-ä ot nīn | o-utō nä-kkö | mut
mi-ä sanoin jot | kü-l miä täl nüt nä-n nī e-m miä tīj o-ñk se to-tta vain | o-ñk se ku-ka
pistānt ka-rtatškan⁴ sinne | sta-kanam bo:hjā et mi-tä täl nä-kkū | ja to-ist⁵ käit ka-t-
somā nīn si-lloin se ves mö-llököitü⁶ | toiset e-ivät nähnēt si-t | mut mi-ä näin i-han
se-lväm mikä nü-t om miun | jo-utunt mium mi-äheksein | i-han se on to-s tapa-us | ja
si-t katso to-isetkī | ja- | ne ka-ik nä-kkit | i-han a-ina nä-kkit sen nä-vön | ke-l hüä
ollit jo-utunēt u-kkolā.

va-nhemmat ihmeset sa-nnoit | jot sī-n pi-täis olla | pe-il i-äs | ja pe-il ta-kan |
kuñ ga-tso-tā ve-ttē | mut mü-ä emmō hi-rvinnēt si-tä | pa-anna | kun to-iset sa-nnoit
jot | se täütü rä-pätä kī-ñ⁷ | si-lloin pe-il ko a-lat nä-χχä jo-takī | nī- | sī-nn ei
si-t | vo-i ku et kerkī rä-pätä pe-ilī kīñ | nī sa-nnoit a-in jot si-t se vi-hollinen tu-llō
ja tu-keχχuttā siut | sī-hen | nī mü-ä emmō hi-rvinnēt pe-ililōi pa-anna nī nä-immō
mü-ä ku-mminḡi mu-ites | va-ikk ei olt pe-ililōikā nīm mü-ä nä-immō | sen nä-vön siält
sta-kanam bohjast a-in | ja- | kü-l se o-l | hi-rvit sīnn i-stuissā mut ku me-it ol' | a-ika
sūr jo-ukko sīn nī e-i mü-ä si-lloin pe-lättü | sa-nottī jos sa-ttū tu-lemā se vi-hollineñ nī
otetä kī-ñ.

Selityksiä: 1. *tervapotskī* 'tervatynnyreitä', vrt. ven. *bočka*. — 2. *jakku*
'irtonainen penkki' (sama kuin inkeroisilla *rahi*). — 3. *potrūka* 'ystävätär',
vrt. ven. *podruga*. — 4. *kartatška* 'valokuva', vrt. ven. *kártočka*. — 5. *toist*
'toiset'. — 6. *ves möllököitü* 'vesi sameni', *möllökkä vettä* 'sameaa vettä'. —
7. *räpätä kīñ* 'paiskata kiinni'.

15. Joulun aikaan

— Käytiinkös kuuntelemassa missään?

kä-ütī i-kkunaluksil | se käütī ja-koaikan | ü-tevvaaten ja | ü-tejjoulun ja va-nhaj-

jouluv vä·lil | kä·üti mi·s talos ma·iñitti sitä ni·mmē sit se me·rkiitti jot se o·n nüt | sen nim o·leva | pa·ikallā | u·šjaᅇ Ge·rraj ju·astī i·kkunalt ja kü·nnelēti ja viäl kü·süttiiki | ku·iᅇga sitä ku·tsutā | no si·ält jo·kkū sit hü·s | se on Si·mō Sa·mul ja | sit na·uretti jot e·i müä se·llaši nimmī ha·luta | se· ol se·mmoist vä· | e·ñD'ist ta·ppā | oikēn e·nnevvanhuist.

— No kuinkas jouluaattona; mitäs silloin kotona tehtiin?

no· | se· ol viäl nūn a·ikoin si·lloin ko olēti pi·añi ni | me·il jo·ulun a·in pañD'i ru·is o·lki si·llal | ru·iso:lki pañD'i si·llal ja | si·t tehti | pu·mppuloi¹ | te·hti jo·ka he·ᅇgel pu·mppu | o·list | ja se· pañD'i lā·jeᅇ Gu·rkiaisē | ja si·t ko ka·ik joulut ollit mä·nnēt | sit ne pu·mbut ko·rjatti ja ha·jotetti ja vi·äti lu·hil | pa·ñD'i jo·kkū | me·rssihen² | ja ka·nat käivät mu·nimā ja se ol si·tä taikā jot sit ka·nat püssiit ko·ton ja mu·ñiit hü·vin | o·lkpumbut tehti se·n vuaks | ja jo·ulunāton | ko pa·istetti le·ipā | si·t pañD'i ru·is tā·hki | jo·ka he·ᅇgeᅇ go·htaloks tā·hki | a·lottain va·nhemmist ai sit pi·änembā a·st | ja sit ke·nen Dā·hki pa·lo siäl ki·ukās | ni se· merkits si·tä jot se· sit si·nä vuan Gu·alō | nū· | se· ol | ka·ik se ol ta·ikā se·mmoist | e·ñD'isi.

— No kai lapset olkien päällä leikki?

kü·l la·pset penttaši³ ne o·let jot ne ollit e·nsāmun jo i·ham Be·ᅇᅇü | va·ik panet ü·vvet o·let nüt | pi·hä·amuks no· | ku·mmiᅇgi kü·l ne meil aiᅇ Ge·stti | ko·ko joulut | si·t ne vast ne·ljanDem Bāiᅇ⁴ Go·rjatti po·is ko ne o·ikē pe·hüttuit | ja . . .

si·t ol ta·pa viäl i·han | e·nnevvanhā | si·t pañD'i | lo·ppiaiseks pañD'i o·tran olet | nū· | si·t otetti ru·isolet po·is | va·nhan joulun ja sit lo·ppiaisen pañD'i o·tranolkī | ol ta·pan se·mmonen.

— Minkälaisia leikkejä lapset leikkivät oljilla?

no· | kü·l ne | en o·ikēn nüt | mu·ista | ku·perke·ilā lū·äti si·n sit ja . . .

— No joulukirkossa käytiin?

se· jo . . . | kü·l mä·ñD'i ki·rkkō kun | i·sä sano a·in jot nüt jo·ka ka·plāl pannā | ni si·t o·l meil hü·vvä mi·ält | nū·t pä·ssä ka·ik ihaᅇ Gi·rkkō ko | lu·vetā (kuinka) mo·nda siäl rē·es oᅇ Ga·plast | no sit i·sä ju·ttelō jot siäl o·no ka·heksan ja | kü·s ja ku·iᅇga se liä o·lt | ja si·t meill ol hü·vvä mi·ält jot jo·kahinem Bässā jo·uluᅇ Gi·rkkō ja | si·t olēti jo nū· varrain ü·lläl jot | ku·iv vä vä·hä . . . | i·sä alko no·ussa he·vošel panemā ka·uroi nū | kü·l la·pset nousimmo ka·ik ü·llä ki·rkkō vä· la·ittimā | ja si·t pästti jo·ulu·āmuᅇ Gi·rkkō ja se· ol sit | ka·uhiᅇan hüvvä mi·ält.

— Lujaako ajettiin takaisin?

nūᅇ Gü·llä se a·in . . . | ki·lval ajetti ta·kasin | mo·net kerrat puatti⁵ rē·estäkki ko o·ikē ki·lvatti | to·in Doiᅇᅇi Gi·lpā vä·.

Selityksiä: 1. *pumppu* 'pallomainen esine', merkitsee myös 'perunan marjaa' ja 'kukan nuppua'. — 2. *merssi* 'päleistä tai vitsasta tehty kori'; oli esim. *heinämerssi*, *rummemmerssi*, *tattimerssi* 'sienikori', *marjamerssi*. Jo inkeroisilla *merssi* (samoin viron *märss*) tarkoittaa 'nuorasta verkon tapaan kudottua hevosen heinäsäkkiä, joka (esim. nuotalla ja metsäajossa ollessa) oli

aisassa kiinni'; Soikkolan Viistinästä esim.: *heppoin söp heinä merssist*. Sana on suomessa (esim. Padasjoella) asussa *märsiö* 'heinäsäkki', ks. Toivonen, Vir. 1945 188—189. — 3. *lapset penttasit olet* 'lapset sotkivat oljet'. — 4. *neljandem väin* 'neljäntenä joulupäivänä'. — 5. *puatti* 'pudottiin'.

16. Kylänpyhä

— Mikä teillä oli kylänpyhä?

Mi-kkelim bühät | sü-ksül Mi-kkel' ku pä-sti ka-ikis ke-sätöist ni si-t sitä pü-hi-tetti ne-lja pä-ivä | ja | sit ti-ätüst pi-ätti¹ sitä | vi-nä o-l ja kä-ütetti vi-nä | mut to-iset pühät ka-ik ollit jo-ulut ja pä-siäiset ja | he-llundait ne ollit se-llaši niŋgu oikēn ju-hlapühhi ja ei si-lloin niŋgu | ni-l vi-nä pi-ättü | e-i | Mi-kkel'in sit o-l | se niŋgu ka-mbijaist sanotti ke-sän ga-mbijaispühät | ni- | ke-sän ga-mbijaispühät ja | si-t | si-nne | pü-hitetti ne-lja päi:vä ja | ollit pu-imiset lo-ppunet ja | ka-ikki mā-tüät ja u-lkotüät | se ol ni-ŋgu | pä-ttäjäis- | ke-säm vä-ttäjäispü-hä | ja si-tä vi-ätetti si-tä.

— Sinnekö tuli naapurikyliltä vieraita?

ni- | nā-purikulilt tul ka-uhia ast nu-art väkkē ja | sit pü-hitetti sitä ja | kä-üti ku-la-noil² | me-ill ollit sü-pretkut³ | ja si-t käüti siäl sü-pretkus ja | si-äll ol ta-ntsit | ta-ntsitit ja ka-ikki pelli pi-ätti nu-aret | ke-skennä.

— Mitäs vanhempi väki teki?

nō- ne ollit ko-tilois vä- | ta-los ta-llō kä-velit ja | sa-motem pü-hittit sitä | o-mal vi-si.

Selityksiä: 1. *piätti* 'pidettiin'. — 2. *käüti kulañoil* 'käytiin tanssimassa' (esim. Soikkolan Viistinässä: *kulañat ollit*), vrt. ven. *guljáne*. — 3. *süpretkut* 'iltamat', vrt. ven. *suprjadki*.

17. Vanhemmistani

— Vai että isänne oli rampa?

i-sä ol ra-mba ko se ol la-psen läsint ru-hvō¹ | ja si-tä ol viätü sa-unā | ja si-ll ol ku-ivant | ü-ks ja:lka ko-ukkū | si-ll ol ü-ks jalka ko-ukus | ja se oikē hü-viŋ Govir ra-mmitš | mu-iten se ol se-mmone | u-kkorä-ssü | ku-in on tual va-lokuvas nü:t.

ä-it kü-ll ol miull o-ikēn | o-ikēn semmone | nä-üttävä | ku-in sanottais | ja e-tevä jo-ka pu:alel.

Selityksiä: 1. *ruhvo* 'rokko' (inkeroisilla *ruikkoi*, esim. Loka, Viistinä).

18. Taudeista ja parannuskeinoista

— Oliko teillä käärmeitä paljon?

o-l | kü-l meil kä-rmeit ol.

— Puriko käärmeet?

pu·r | ja sī·nnäkī ol' semmoši ä·mmī | mitkä lu·kkīt ja se·isattīt seŋ Gärmēm Bu·re·mīsej jot se | e·i pāst e·temmäks a·jettummā.

ja se·mmoši ämmī ol' ko ni·ukàhtu | ja·lka | ja ne· parañsīt ni·ukàhtumisestkī | lu·kkīt vā· | lu·kulaŋgam ba·ññīt | ja rū·su ko tu·l | semmonen Da·ut' rū·su | kelle nä·kkō kelle mi·hiŋgī | ja· | ja se·mmošiki ämmi ol' jotka pa·rañsīt | lu·kkīt ja pu·hhuit sīhen | ne· ollīt o·ikē i·han | mi·un ti·ättüvissäin | ü·ä·itkust ja· pa·rañsīt | ka·ik ol' se·mmoši.

— Kävittekö te koskaan semmoisen luona?

kä·vin | kä·vim mi·ä oliŋ käünd mo·nel la·pseŋ Gans oliŋ Gäünt | miul la·pset ka·ik ollīt ü·ä·itkun sā·nēt | e·ikä se· olt pi·tkä ü·ä·itku ko mi·ä nüt o·ikēn a·jattelen sit jä·l·kēmbäin jot | se· ol' ra·uhatoin e·lämä mi·ul | si·lloin ol' la·ps ra·uhatoin ja· ku sitä e·i | sā·tu tä·lläin ho·itā kuin nü·küset ho·itāt.

ja nū·ll ol' hi·pjän Dassūs¹ | ja mi·ä ain sanon tä·ll ei ole hi·pjän Dassutta la·psil | mi·kä i·hme se o·no | ja I·ŋgeris ol' hi·pjän Da·ssūs jo·ka i·ki la·psel | hi·pjä tul' semmoši pu·naši pi·lkkoi ja a·joksīhen ja | ke·lloloihen ja | tuammošē rū·hkāhen | ja· | ka·ikemmo·isē se hi·pjä tul' e·nsivīkol la·psel ko | la·ps ol' ko·lmem Bäväv vā·nha | ja si·t se ol' ku·kki se hi·pjä | aina ka·htē vīkkō a·st' ennenGo se ta·señ | sitä ka·uhi an ol' siäl I·ŋgeris si·tä tappā pa·ljo | ja nü·t se mā·ilm o·m müttunt ko se täl Ru·atsis nī tä·l ei ole mi·ttā semmoist mitä ol' e·nnen | e·i o·le!

miun vā·nhem B tü·ttäreiŋ Go | hä· tul' lä·simā | miä ka·ik külän ämmät kä·in | ja ü·hest ämmäst miä nä·in nī·n sū·ren a·vun jot e·m miä oiš lū·llutkā jot se· nüt a·uttā | mut si·t ol' mein Sī·verskast se·llanen ämmä nī | me·il mikä tu·l vā· | ja mā·ñDī si·nne | pa·ñDī sauna lä·mbimā | ja se· ko külvetti | ja niŋguŋ Gā·jellä ain o·tti ka·ik ta·uvvim Bo·is | o·l se·mmoši ta·utiloi niŋgu | o·l | sa·notti jot se on | pū·tonDaista·uti | ja kü·l se ü·ks | se mein Sī·verskoin | se pa·rañs i·hmēm Ba·ljo | ü·ä·itkust la·psī ja | ka·ikist se·mmošist ä·ŋgütüksist | se· sai se·lväst pu·humā | se· vā sa·unas kü·lvetti | e·n tījä mi·l komBēl² hä ne pa·rañs | ja miä o·lin i·tsekī pa·randunt kü·l.

— Tuliko suuhun lapsilla mitään?

tu·l | i·han tu·l va·lkone sa·mmal' sū·hun jot | ne· eivät sā·nēt ri·ndākā ottā | nī·.

— Kuinkas se parannettiin?

no· | ka·ikel tappā si·täkī parannetti | kü·l se ol' mo·nda päivä vī·kom Bävät a·inaki ol' | se kaik ke·ttehūs jot se ol' ve·resli·hal | mi·ä muistam mo·nel lapsel mi·ulkī ko ol' nī | se· ol' nī·ŋ Ga·rhi a se sū· ja | si·t ti·ätüst o·tetti se·llaišt ol' po·rnoita ve·ttä³ | te·hti | ja sit si·l vā ka·stelti mā·räl pi·ssare·tkul⁴ | ja· | kü·l si·äl ol' ka·ikkī | nīl pi·änil lapsil | mikä i·hme se liä o·llutkī ko mi·st se liä jo·htunt si·tä miä en ü·htā voi kä·sittākā | ti·ätüst kü·l se jo·htū nüt tä·l ko nā nü·küši lapsī ka·uhi an | vā·litā hü·vin ja puh·täšt piätā | eihän si·äl olt e·nnembā stā se·llaišt puhta ūtta e·nsiŋgā | e·ik olt a·ikā nīt la·psī katsō | ne· pit' jä·ttā vaikka | tulit ko·tti kohan ol' si·lmä si·c allā | ne·nä pa·ikallā | e·ikä mü·ta!

— No kuinkas kun lapsi syntyi? Mitenkäs se pestiin ja käärittiin?

no sa·unāhan se· viäti | sa·unā vi·äti ko la·ps käi sū·ndümā nī jo·han se vi·äti |

silloin na·inen_G sa·unā ja | si·äl sit sü·ndü ja si·äl pe·stī ja | si·äl sit | pu·histetti ja sit | e·nnev vanhā vi·äl o·l kops . . . | ei mi·un aikannain e·ndi·sil ihme·sil ni | e·i ne tuatu ko·ko vi·kkon sa·unastakkā po·is | sitä sa·nottikī se· on sa·unana·inen | lipo⁵ sa·un_akka | si·tä sanotti sa·unanaiseks ja se· ol siäl sa·unas vā· mu·stas sa·unas | ja pe·itetti vā· sitä ko ta·lvisel ajal ni | se pe·itetti tu·rkkiloil ja ka·ikel sellasil rä·suloil jotta | ol si·äl kuñis lä·mmiteti sa·vun a·ika_G | va·ikk_ois tu·kehtunt | kül mi·ä olin ü·hel lapsen ge·ra | ko ko·ton ol sūr pe·re | ve·ikom bere | ja ei sā·tu ku·in_Gä nüt ü·ks tu·pa no mi·hi sīn vi·jä se·llanen ihmene | ja pa·ndī sa·una lä·mbimā ja ka·ik ro·poturkit⁶ tuati pe·ittēks jot | mi·ä tahol lä·kähtü sinne | sa·vun si·ssā | kü·lmā | ja si·ält se ta·uf sā·fiki si·tten | se· ol se·mmoist.

— No lapsia kuoli Inkerissä paljon?

e·i | e·i ku·alt | mut ru·hvo ol ü·lensä siäl ka·uhi_an | ka·uhi_an jot | e·stämä·töin_D | nüt vi·me aikoi_G gü·llä nüt | jo pa·nd'ī ain va·stuketta | ru·hvō pañd'ī | lä·kärit pañnit | a e·nne_B ni ka·ik siäl olit vä·k ru·hvorikkoloi | ne ka·malašt lä·ssit ru·hvō | sī·n meil ve·iko_G pe·rrēs ko lä·ssit ni | ka·ks lasta jäi ni· ru·hvori·koks jot sī·nn_ei olt so·rmem ba·inamā pa·ikkā e·hjā | ja i·hmēllisthā se o·l ko | sa·notti ta·rttumā | mut kü·l miä . . . | mi·ul ol tämä va·nhemp tütö O·lga tütöin ol va·st semmone to·isel vūvel | ko se ve·ikon dütö lä·s | ol se·itsemā vuati_s | ja se· ei tahtont müta pe·ittēksē pa·nna kuin O·lgav va·ipan | ja tä·ütü andā pe·ittēks O·lgav va·ippa sil pe·ittēks | ja se ka·ik ne ru·vet ka·rišit sihev va·ippā ja | e·i sitä vä·litetti jot sit ois pe·stü | tu·ati vā· pañd'ī la·psem be·ittēks se ru·vekas va·ippa | ja i·hme ko se e·i tarttunt miun tü·ttöhein se ru·hvo | se ol ni·n hi·anona·hkane | miun dütöin_ja | e·i ta·rttunt | jot mi·ä ain sitä a·jattelim be·rāstkīpäin jot ku·in i·hmēllisešt si·lloin va·rjeltu jo·t se ei ta·rttunt | se·mmošel lä·šiväm bā·lt ja | a·jatella pitäis jot e·i saīs li·kelkä (männä) | kül mi·ä aina sa·noiñ mein ä·mmäl jot | kun se su·vaišt männä sin to·isel pojallē | ja ka·tsomā sitä to·isem bojal la·sta | ja a·in otti meijän O·lga_G ge·rallē | ja | mi·ä sanoin e·lä vā lase li·kel Lī·st·seukkō⁷ jottan | vo·i tarttū jot mä· si·tte he·in_G gansā ku kävūt lä·simä | ja kü·l se ti·ätüšt mä·n ja ka·ik se_G gā·jest otti ha·ukimbalat ja | e·ipäs ta·rttunt | ei ta·rttunt ko ei ta·rttunt se | ni·.

— Mihin tautiin vanhat ihmiset tavallisesti kuolivat?

nō· | o·lhan nüt ka·ikellaisi ta·utiloi | sa·nottikī jot e·i sil su·rmal ni·mmē ole | se· tullō mi·llasēl ta·uvvil vā· | taik ei ni·metoint su·rmā | jot se· täütü o·lla | jo·ku taut si·l su·rmal si·t kon se ku·al.

Selityksiä: 1. *hipjän tassūs* »ihon taseus», yleinen lastentauti, jonka tuntomerkkejä on kipeä suu ja rakkuloita ihossa (*hipjän tassutta* sairastavaa ei saanut viedä saunaan); sama tauti inkeroisilla: *hiBjän tasa_us* (Viistinä). — 2. *mil kombel* 'millä tavalla', vrt. vir. *mil kombel*. — 3. *pornoita vettä* 'boorivettä', vrt. ven. *bornyj*. — 4. *pissaretku* 'lapsen pissariepu', *retku* 'riepu' (Siiverskan *riapu* sanan merkitys taas on — niinkuin yleensä savakkomurteissa — toinen, esim. *korvariapu* 'huivi', *käsriapu* 'käsipyöhe', Viistinän inkerois-

murteessa jo toisin: *korvilus* 'huivi', *silmärätti* 'pyyheliina'). — 5. *lipo* 'eli', vrt. ven. *libo*. — 6. *ropoturkki* 'huono, kovettunut, »ropiseva» lammasnahkaturkki', vast. verbi *turkki ropajā* t. *turkki kää ropajammā* (so. rupeaa kuivumaan ja halkeilemaan); vrt. inkeroismurt. *pövvü krobizō* (Viistinä). — 7. *List-seukko* 'Liisa-serkku'.

19. Liukumassa ja hämärikköä istumassa

— Oliko kylässä vanhoja ihmisiä?

ô'l | *kül mi·um muistakseij Go mi·ä olim biänen ni kü·l ol va·nhoi äiji* | *o'l*.

— Oliko yli sadan vuoden?

e·i | *se·llaši miä em mu·ista* | *ü·heksänkymmäntka·heksan o'l sīn* | *miuη gü·läs* | *mihim mi·ä tul'in u·kkolā* | *mānin na·imisī sī·hen* | *sī·η gü·läs o'l . . .* | *ni se o·lkī jo niηgu la·psen äül* | *se a·in sano vu·nukoillē¹ jot* | *»no·* | *ko·ns müä männā li·ukuilemmā* | *ko·ns tüä käättö minnū li·uvvuttammā»* | *ja si·t pañdī ke·lkkāhen händä* | *ja si·t hä·ol ni mi·älissä jot pa·rta hä·ilü ku li·uvvuttit sitä ja na·uroit* | *se· ol ni mu·kava* | *me·in sīn I·isaronη gü·läs e·i olt mä·kkē* | *se ol i·han Da·sane* | *tasanenη Ga·ik mā·ta·saışt* | *mut mein Sī·verskois ollit tu·ammošet kor·kiçat mā·jet ku tu·ast me·iηgī va·stapätä* | *ni si·äl ei hu·alint ko·skā to·in toistā li·uvvuttā eikä ve·ttā* | *a I·isaronη gü·läs nehä a·in vetelit to·in toisi·ä pi·tkiη güllä* | *a mein Sī·verskois ei mü·ta ko* | *kä·it mā·jem Bält ni si·lloin olt a·llā* | *ka·ikellaisīn jā·kilikkoim Bäl² kä·ütī ja* | *ko· ei olt ke·lkkā* | *jā·tütettī sellaišt pū·tüm bo·hjas sellanej jā·* | *ü·mbüriäine ki·likka* | *ja si·t sīhem Bañdī na·ru* | *jätütettī na·rukī kī·n si·t se ol o·ikē liukas ki·likka* | *vaikka kü·l ta·kapualta pa·leñs ko käi i·stumā* | *ei se·v välli olt* | *mā·ñdī vā· mā·jest a·llā* | *mo·net kerrat* | *mā·jest ko la·sk ko·hallē tuallain* | *tu·allašest ko·rkiçast mā·jest ko tualkī on niiku nü·t mis männō ra·utañiä ni* | *sī·n ol a·vannot* | *se ku o·ikēn ve·i* | *ko·viñ·ni se mā·ñ* | *hü·ppās ain ü·l avannon* | *to·isenη Ger³ se lo·hkeš ka·htā* | *ki·likka a·ltaış* | *no e·i tā·s sil* | *kä·ütī vā ki·likam Bäl tā·s li·uvvuttī* | *kü·l se ol se·mmoışt*.

— Ja vanha ukko olisi tahtonut mukaan myös?

ni· se va·nha ukko | *jō·ka ilta si·tä pit kelkas vē·çellä* | *ñ·i* | *se· o'l* | *la·psem mi·älel jo*.

— Koska liuvuttiin eniten? Oliko semmoinen aika oikein?

o·ikē | *se ol hä·märikkö* | *hä·märikös ka·ik ollit sit u·lkon* | *ko tu·llit lapset ko·ulust* | *ja·* | *ti·ätüšt la·psethā ne e·nemmäl liukuil't* | *eihän a·ikušet siäl joutanēt li·ukuillakkā* | *no tu·allašet sū·remmatkī la·pset kü·l ne ko·tškā löivät⁴ a·in* | *ta·lvel* | *te·htī se·llaši ha·utoi* | *niηgu ju·mmī* | *kü·länη Ga·ul ja* | *ke·pit kä·ttē ja sī·t ol se·llanη Go·tška* | *sa·hattī pū·pa·likka tuallai lü·hüt ja* | *sī·t sitä pū·vvettī jot ke·nen ju·mmā sitä sā·tī* | *ko·tškā sitä tiukittī sū·remmat pojat* | *a mut pi·änemmätē* | *pi·änemmät li·ukuil't ja* | *se·mmoışt* | *pe·llī pittit* | *hä·märiköl ne·* | *hü·vim Bi·mjä a·št ain ollit la·pset kü·länη Gaul* | *ni·* | *se·llaišt se ol meil la·psüven aika* | *me·il ku ol mā·k mein Sī·verskois ni müä a·in mā·jes rü·pöttī* | *ei si·äl olt aikā mi·ttā leikkī mü·ta ko mā·k* | *mā·k ol mi·äles*.

— Koskas hämärikkö on?

tu-as | ta-lvel se om Be-rrä ko-lmen Dunnin⁵ | si-η Gu te-hfi i-ltatü-ät ni sit o-lki hä-märikkö ja | ei siäl va-loloi olt jot sä-hkövaloloi olt | ka-rašsilambut no | eihän ni-t raskittu polttä nüt i-han hä-märis | siäl i-stuttü va-nhat ihmesetki istuit ja kä-skušit hä-märikkö | a-in mä-nöiki to-isē tallō | männä nüt si-nne hä-märikkö | va-nhemmat ihmeset | la:pset ka-ul ja va-nhemmat ihmeset hä-märikös | sit i-stuttü ni-η Gauvvaη Gun Du-l se nüt i-ltašen aikan tuas | ka-heksan ü-heksän Dunnin aika ma-kku aika ni | sit pi-stettü pi-kkuruin Du-ikku pa-lamā | se-llane sanottü no-tšniakka⁶ meil | e-nnev vanhā | ja pä-rettä poltettü | mi-ä e-m muista ennä pä-rettä a ä-iñ | ja i-ssäin ne sannoit hää pä-revalki al ka-svoit | sellanen a-kko o-lki | pä-re akko⁷ tu-vas | ja-lka | ja si-n ol semmone | hä-ra mihim pi-stettü sit pä-re | ja si-n ol koko ro-pikko⁸ pä-rreit ja | to-ista va pi-stettü ja to-inen sa-mmu ja | sil pä-revalki al sit | ke-trättü ja | tehtü tö-itäki | nua nü-küset ollit nämä mei-n a-ikan nüt jo sū-ret lambut ja mein Si-verskas nüt jo sä-hkö ol vi-me aikoin | si-äl ol sä-hkö.

— Kai naiset hämäriköllä kutoivat?

nü | kül hä-märiköl ku-ttoit | su-kkā te-hfi ja | ki-ntait ja | mü-t ei siäl mü-ta voitu hä-märikös teχχä | ke-trät e-i voitu | mü-ta ko | lä-ittü kä-skuloi | ka-ikki ka-rhut ja su-vel ja | ku-mmitokset | a-ina siäl ku-mmitoksī lä-ittü.

— Mitäs ne ovat?

nō se-mmoši jot | tullōt rū-mit ki-rkkomält ko-tti mo-kiloist ja | ku-ka kävvi kuka om Ba-ha ihmenen o-lt ni se kävvi muka ko-ton ja | se-llaši ku-mmitoksī | ja o-lhan nüt ka-ikellaisi ku-mmitoksī.

— Oliko joskus käynyt mokilalta?

no kü-l ne va-nhat ihmeset lä-tit | ke-rtoit | ni ei sitä nüt o-ikēn | mü-ä ei i-lmenäisēst⁹ nä-htü | mü-ä ei nähtü i-lmenäisēst.

va-nhat ihmiset ain sannoit ko | si-älki | hä-is tehtü ta-ikä | koko hä-väk tehtü su-veks | i-ssäin a-in läf si-tä jottāη Goko hä-väk tehtü su-veks ja | si-t ko | hä-nen äijäsen ol kü-ndämäs | ja kü-ndä ja su-s tul sa-ran otsā | ja kü-kki sīn sa-ran otsas ja si-lmist vuatāt kü-nelēt | no hä-n sit a-rvas jot kü-l se nü-t ono hä-väkkē tu-as jot | se ono su-veks te-htü ja nü-t se tullō jo i-hmesin näküvihen | se ol te-htü jo-teks vūveks¹⁰ | i-hmeset su-veks ja | ne su-ven mu-atošēst kä-velit ja | su-veη Ga-rv ol pä-l heil | si-t se ä-ijä | niηGu i-ssäin äijä ko a-jo | sa-ran otsā ja | si-t se ti:äs se-llašen taijan | sil su-vel jot | hä-nell ol vo-ileipä ke-ral ja pä-ηgänttäväl ve-itsel¹¹ pit teχχä ri-št | ja a-ndā sen su-ven sū-hun | hä-n tu-l ja sa-ranotsā ku a-jo ja | a-nto senā | vo-ileivän sen su-ven sū-hun | ja sē | tu-lki i-hmeseks | ja si-t se ki-tti si-tä jottāη | nüt hä-m Bās su-ven a-mmatist po-is jot | hä- nü-t sāp tulla jällē i-hmeseks ko hän ol ri-kottu si:äl si-älki hä-is | nü | se-llanen sa-ttu | mi-ä en si-t | ossā to-tistā sitä to-tisemmaks kui mitä oliη gült va-nhoilt ihmesilt.

— Eikös sellaisestakin ollut puhetta, että jotkut kuolemansa jälkeen näyttäytyivät?

*ñi· | se·mmošī ja ke·rtoit | ke·rtoit ne va·nhat ihmeset jot | ne tu·llit jot hu·rst' vā
he·ilu siñ gā·svarrel | ko tu·llit siält ki·rkkomält | ko·t̄t̄i käämä | ko·t̄t̄i käämä ja | sit
ü·heñ gerranḡi ol' tu·lt ü·ks | ko se· | täütü ke·säl kü·ndä ü·äl ko ol' pā·rmoi pa·ljo |
jo·t ei sāt pä·iväl | ü·ks kü·ndäjä kü·ndä ja tu·llō | ja se tu·ndō sen i·hmesen
jot se ol' ku·allut viätü ki·rkkomāhan | ja se tullō ko·t̄t̄i | no· | »mi·täs siä öt u·neχχut
tant siñ go·t̄t̄i?» | no è·i se· virkkant mi·ttä vā nä·in he·iluttel' | ja se tu·ns kenen Dalon
i·hmenen se o·n ja se mä·ñki ko·t̄t̄i | se·llaišt se· | lā·itt̄i | e·ñd'is̄i.*

—Oliko puhetta että talossa asui joku haltia tai haamu, joka silloin täl-
löin ilmestyi?

*no e·m mi·ä oikē se·llasiñ n̄iḡum mu·ista | ü·ks talo meill o·l' | meil Si·verskas ol'
sellašen no·tkov va·rrel ja | si·n Dalos a·in piätt̄i pa·χχā e·lämä | siäl ka·ik pi·lssikat¹²
käivät vī·nā juamas ja | sellaišt sa·lakapakkā si·m biätt̄i ja | sellaišt i·lkijä e·lämä
ñi kül si·n Dalos e·i sänēt ra·uhā | ei sänēt ra·uhā! | si·ḡ go ol' si·t joutuūt ne nu·arem
mat ain e·lämä ja ne va·nhemmat ollit ku·allēt po·ikkē ñi | sinn a·ina lo·mai¹³ | sinn
a·ina ko·lai | ja si·t se ta·lo ol' ra·kennettu | to·isel pual ti·ätäk̄i vi·ätü vä·häm matka
si·nt | ja si·n e·l jo si·t ne | po·ikim bo·jat | jä·lkējänēt ja | mi·ä sit tul'in ü·heñ gerran
si·hen | o·lemā ü·äks | ja mi·un d̄äütü sü·vānüäl männä po·is | si·nne tul' ko·irat si·ssä |
ne i·tsestä avas u·ksen a·uk | ja miä ñi·ḡ govašt pe·lästüññ ñim miä tul'in ga·rkū siält |
i·han ol' ko·lt tundī ā·mū ko mi·un d̄äütü tu·lla po·ikkē | miä en u·skaltant e·nnä o·lla |
ja se ko·ira tu·l ja | se· ol' ta·vallineñ go·ira ja | ehäm mi·ä sitä u·skaltant pū·ttü ko
se tu·l ja | täppändü ro·vat̄in¹⁴ a·lle ja | si·äl käi ko·rostammā¹⁵ ma·kkāmā | ja mi·ä
tulim bo·ikkē ja sit ā·mušil ko mä·ñd'ī | miä otin si·ssoiñ ge·rallein ja | sa·noiñ jot |
mä·nnā nü·t andamā rā·vail sū·vvä | jot jo· ko miä jäiñ go·t̄t̄i katsomā ko se | i·hmenen
läks ko·tondā mi·ästä katsomā | se· ol' silloin Su·ames ol' | so·tapalvelukses | ja hä· läks
si·nne | ja mi·ut sit pūs ko·t̄t̄i katsomā ja | em mi·ä sit ümmärtant pe·lätäkkä ja | kü·l
miun si·t | si·ält pit' tu·lla po·is | se o·l' sit | a·ina i·hmeset lā·t̄it jot ku·iñga siä u·skalsit
mä·nnā jot | se·hän on semmonen Da·lo jot | siäl a·ina lo·majā | si·äl ol' e·istäin | i·hañ
ḡuḡ gā·tunt la·utastā·pel¹⁶ | sellane ro·mina tul' | ja a·vahuš u·ks a·uk ja ko·ira tul'
tu·ppā | ku·n se ol' pi·mjä vā· | miä sen hu·amašin jot ko·ira | ko·ira se· ol' | se·llane
ol' vä·hä kü·tamā | ja mi·ä pakkō si·ält | ja tul'in ü·äl ko·t̄t̄i ja ko·lkuñ | äit' a·vas | sano |
no mi·täs siä mä·ñit ü·ksinäis̄ | e·t siä ois sāt mä·nnä | sāt vi·äl siält se·lläsen
ta·rakan¹⁷ | se·llaišt se o·l.*

Selityksiä: 1. *vunukka* 'lastenlapsi'; näin kaikkialla Inkerissä, myös inkeroisilla. — 2. *jäkilikka* 'jääkappale' (myös inkeroisimurt. *kilikka* 'id.', Viistinä, Loka). — 3. *ker* 'kerran'. — 4. *košškā löivät* (so. löivät kepillä puista palloa pesään, eräässä pelissä), vrt. ven. murt. *v kočki igrát*. — 5. *perrä kolmen dunnin* 'kello kolmen jälkeen', käännoislaina venäjästä. — 6. *notšniakka* 'yötuikku', vrt. ven. *nočnik*. — 7. *päreḡakko* 'pärepihti'. — 8. *ropikko* 'kasa (päreitä)'; samassa merkityksessä myös *röökkü* ja (harv.) *rüpikkä*. — 9. *ilmenäisešt* 'ilmielävänä' (inkeroisilla *ilminäizest*, Viistinä). — 10. *joteks vūvveks* 'joksikin

vuodeksi'. — 11. *pän̄gänttäväl veitsel* 'kääntöpääveitsellä, linkkuveitsellä'. — 12. *pilssikat* 'sahurit', vrt. ven. *pil'sčik*. — 13. *lomai* 'kolisteli', vrt. ven. *lomát*. — 14. *rovatti* 'säanky', vrt. ven. *krovát*. — 15. *käi korostammā* 'alkoi kuorsata'. — 16. *lautastäpel* 'lautatapuli'; laajalti Inkerissä, myös inkeroisilla *lautas täpeli* (Viistinä, Loka); vrt. ven. *štábel dósok*. — 17. *tarakka* ('jälkiseuraus esim. tauti)'. —

20. Tähtien nimiä

— Minkänimisiä tähtiä oli Koprinan taivaalla?

*ol ki·ssoin̄ gihermitsä | o·tava | su·rmav vī·kate | miss on̄ go·lt tähtē jä·lekkäi
ja sellane hä·ndä | ja kũ·l luanna ko·indäht | si·tä käätī ain i·ltašel ka·tsomas.*

PERTTI VIRTARANTA

Ingermanländische Sprachproben aus den Dörfern Iisaro und Siwerska (Kirchspiel Koprina)

Die hier veröffentlichten Sprachproben stammen aus zwei südlichen Dörfern des Kirchspiels Koprina in Ingermanland her, die nahe an der (chem.) finnisch-russischen Sprachgrenze liegen. Die Nummern 1.—10. hat Viktor Jaarinen, der ehemalige Bauer des Dorfes Iisaro, geboren daselbst am 29. Sept. 1887, zur Zeit wohnhaft in Schweden, in die Magnetophon erzählt. Die Nummern 11.—20. hat seine Gattin Mari Jaarinen, gebürtig aus dem naheliegenden Dorfe Siwerska und nachher wohnhaft in Iisaro, vor der Magnetophon berichtet. Der Unterschied zwischen den Mundarten dieser zwei Dörfer ist unbedeutend. Dasselbe Idiom wird u.a. in den benachbarten Dörfern Läsämäki und Tihkowitza gesprochen.

Die in den erwähnten Dörfern gesprochene Mundart gehört zu den finnischen sogen. Sawakko-Dialekten Ingermanlands. Die gemeinsamen Züge der Sawakko-Mundarten beabsichtigt der Verf. in einem anderen Zusammenhang zu behandeln. Diesmal macht er nur auf ein paar spezielle Erscheinungen in der Mundart von Iisaro und Siwerska aufmerksam, und zwar 1. auf die offenen Diphtonge *ia*, *iä*, *ua*, *üä* der ersten Silbe in diesen Dörfern, die in Sawakko-Mundarten sonst (ebenso wie überall auf dem ostfi. Sprachgebiet) als *ie*, *uo*, *üö* erscheinen (vgl. z. B. *piäni* 'klein', *juaksis* 'betrunken'), und 2. auf die sowohl

ursprünglichen als sekundären langen Vokale *ā*, *ä* der 1. Silbe in Iisaro und Siwerska, anstatt welcher in Sawakko-Dialekt sonst gewöhnlich die entsprechenden Diphtonge *oa* (*ua*) und *eä* (*iä*) vorkommen (vgl. z. B. *väpukka* 'die Himbeere', *säje* 'der Regen', *mäjes* 'im Berge' usw.)

Die veröffentlichten Texte behandeln die folgenden Stoffe: 1. Der Geist eines nach Hause zurückgekehrten Verstorbenen als Hochzeitsgast, 2. Ein Mann der die Sprachen aller Tiere verstand, 3. Ein Heuhaufen als Zeuge, 4. Die Sonne tänzt am Morgen des ersten Ostertages, 5. Die Wassermutter, 6. Der Grosslügner, 7. Das braune Blut der Zigeuner, 8. Über die Zigeuner, 9. Einiges über die Burjaten (nach den Beobachtungen von V. J., der die Jahre 1909—1912 als ein russischer Soldat in Sibirien verbracht hat), 10. Über den Schimpfnamen *ristinpolttajat* 'die Kreuzverbrenner' der Bewohner des Dorfes Koprina, 11. Über das Sonnenkäferchen, den Frosch u.dgl., 12. Zwei Wiegenlieder, 13. Über einige altertümliche Osterbräuche, 14. Über einige altertümliche Bräuche am Johannistage, 15. Einiges über die altertümlichen Weihnachtsbräuche, 16. Das dem »Dorfsheiligen« gewidmete Dorfsfest, 17. Über meine Eltern, 18. Über einige Krankheiten und ihre Heilung, 19. Die Abenddämmerung und die Gespenster, 20. Einige Bezeichnungen der Sternbilder.

PERTTI VIRTARANTA